

	Werkinstructies voor de CQI Diabetes	versie: 5.4 d.d. : juli 2013
--	---	---------------------------------

Werkinstructies voor de CQI Diabetes

1. De vragenlijst

Waarvoor is de CQI Diabetes bedoeld?

De CQI Diabetes is bedoeld om de kwaliteit van de diabetesketenzorg te meten vanuit het perspectief van de patiënt. De nadruk van de vragenlijst ligt op de prestaties van diabetesnetwerken in zijn geheel. De vragenlijst gaat dus vooral over de samenwerking tussen zorgverleners en minder over de prestaties van afzonderlijke zorgverleners zoals de huisarts of de diabetesverpleegkundige. De vragenlijst kan worden gebruikt om binnen een diabetesnetwerk in kaart te brengen op welke punten patiënten goede ervaringen hebben en waar nog verbetering mogelijk is. Daarnaast is de vragenlijst bedoeld om vergelijkend onderzoek te doen naar de prestaties van verschillende diabetesnetwerken. Met de vragenlijst zijn tot nu toe echter maar beperkte verschillen tussen diabetesnetwerken gevonden.

Hoe ziet de CQI Diabetes eruit?

De CQI Diabetes bestaat uit twee vragenlijsten. De eerste vragenlijst “Basisvragenlijst CQI Diabetes” bestaat uit 75 items. Deze items meten de ervaringen van patiënten met de kwaliteit van de diabeteszorg. De meeste vragen hebben betrekking op een voorziening of op de diabetesketen als geheel. Er wordt daarnaast gevraagd naar de bejegening door de huisarts als persoon en door de verpleegkundige als persoon.

De tweede vragenlijst “Basisvragenlijst CQI Diabetes met vragen over complicaties” is een uitgebreidere versie en bestaat uit 82 items. In deze vragenlijst worden ook vragen gesteld over complicaties die kunnen optreden bij diabetes. Beide lijsten beginnen met een vraag of de patiënt wel of niet onder behandeling is voor diabetes. Vervolgens komen de verschillende thema's met betrekking tot de ervaringen met de zorg aan bod en de totaaloordeelen van patiënten in de vorm van het geven van een cijfer. De lijsten eindigen met achtergrondvragen over de patiënt.

Zie de CQI Diabetes (korte versie) op onze website, bij CQ-index > CQI Vragenlijsten.

Zie de CQI Diabetes met vragen over complicaties (lange versie) op onze website, bij CQ-index > CQI Vragenlijsten.

Let op: Vanaf 6 april 2010 wordt de eenheid van de HbA1c-waarde in de medische wereld anders geformuleerd. De eenheid van de HbA1c-waarde verandert van % naar mmol/mol. In de CQI Diabetes is hiermee rekening gehouden en worden voorlopig zowel de oude als de nieuwe waarden genoemd.

Aan de CQI Diabetes kan bovendien een aantal zogenaamde kennisvragen toegevoegd worden. Deze vragen zijn vertaald door het RIVM als onderdeel van een onderzoek naar diabetesketenzorg en gaan na of de respondent kennis heeft op het gebied van diabetes en voeding in het algemeen. Zie voor de originele Engelstalige versie van de vragenlijst het artikel van Fitzgerald e.a. in Diabetes Care, 1998, volume 21, p.706-710.

Zie de CQI Diabetes Kennisvragen op onze website, bij CQ-index > CQI Vragenlijsten. Deze vragen dienen voor de vragen ‘Over uzelf’ toegevoegd te worden.

	Werkinstructies voor de CQI Diabetes	versie: 5.4 d.d. : juli 2013
--	---	---------------------------------

Welke verschillen tussen instellingen kan ik met de CQI Diabetes in kaart brengen?

In het NIVEL/AMC-onderzoek met de CQI Diabetes zijn relatief grote verschillen tussen diabetesnetwerken gevonden voor het thema ervaren samenwerking zorgverleners en de volgende losse items: zorgverleners zijn op de hoogte van de afspraken met andere zorgverleners en het onderzoeken van de voeten tijdens een controle. Daarnaast zijn statistisch significante, maar kleine verschillen tussen diabetesnetwerken gevonden op de volgende thema's: communicatie met verpleegkundigen, diabetes specifieke communicatie en bejegening door medewerkers van de huisartsenpraktijk. Ook zijn er kleine verschillen gevonden wat betreft de waardering van de diabeteszorg in het algemeen, score op de kennisvragen (percentage correct beantwoorde vragen) en de volgende losse items: begrijpelijke uitleg door verpleegkundigen, behulpzaamheid van medewerkers huisartsenpraktijk, hoe lang geleden voedingsadvies gegeven is, of tijdens controle gevraagd is of persoon rookt, zelf controleren van het suikergehalte van het bloed, hoe lang geleden het cholesterol bepaald is, hoe lang geleden een oogcontrole heeft plaatsgevonden en hoe hoog volgens de respondent de hba1c was tijdens de laatste controle. De CQI Diabetes kan gebruikt worden om inzicht te krijgen in deze verschillen.

Welke schalen bevat de CQI Diabetes?

De CQI Diabetes bestaat uit de volgende schalen:

Vraagnummers	Schaal
8-9-10-11-12	Communicatie met de huisarts
20-21-22-23-24	Communicatie met de verpleegkundige
29-30-31-32-36-39	Diabetes specifieke communicatie zorgverleners
15-16	Bejegening medewerkers huisartsenpraktijk
13-25	Taalproblemen
41-42	Ervaren samenwerking zorgverleners

Over deze schalen kunnen schaalscores worden berekend zoals omschreven in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 07 en WIS 07.01. Let op: de vragen 13 en 25 zijn negatief geformuleerd en moeten daarom eerst omgecodeerd worden voordat ze meegenomen kunnen worden in de schaalscores. De volgende hercodering moet plaatsvinden: 4=1, 3=2, 2=3 en 1=4. En vragen 41 en 42 hebben een antwoordcategorie 'weet ik niet'. Deze vragen moeten ook omgecodeerd worden voordat zij meegenomen kunnen worden in de schaalscore en wel op de volgende manier: 1=1, 2=2, 3=3, 4=4 en 5=missing.

Hoe moet de somscore voor de kennisvragen berekend worden?

Voor de kennisvragen dient het percentage correct beantwoorde vragen berekend te worden door het aantal correct beantwoorde vragen te delen door het aantal ingevulde vragen. Dit percentage wordt alleen uitgerekend voor respondenten die drie kennisvragen of meer hebben beantwoord.

De correcte antwoorden op de kennisvragen zijn:

Vraag 1: voor de meeste mensen een gezond dieet

Vraag 2: gebakken aardappels

Vraag 3: magere melk

Vraag 4: alles wat minder dan 20 calorieën per portie bevat

Vraag 5: 6 tot 8 weken

Vraag 6: een bloedtest

Vraag 7: een verhogend effect

	Werkinstructies voor de CQI Diabetes	versie: 5.4 d.d. : juli 2013
--	---	---------------------------------

Vraag 8: een glas light frisdrank

Vraag 9: een daling van de bloedglucose

Vraag 10: een toename van de bloedglucose

Vraag 11: je voeten dagelijks goed te inspecteren en te wassen

Vraag 12: hartziekten

Vraag 13: een zenuwaandoening

Vraag 14: longaandoeningen

Waar kan ik informatie vinden over de ontwikkeling van de CQI Diabetes?

De CQI Diabetes is ontwikkeld door het NIVEL in samenwerking met het AMC van de UvA.

Over de ontwikkeling van de vragenlijst is een rapport geschreven. Hieronder vindt u de link naar dit rapport.

Zie het rapport over de psychometrische testfase en het discriminerend vermogen van de CQI Diabetes op onze website, bij CQ-index > CQI Vragenlijsten.

	Werkinstructies voor de CQI Diabetes	versie: 5.4 d.d. : juli 2013
--	---	---------------------------------

2. Algemene informatie

Moet een meting met de CQI Diabetes aangemeld worden bij het Kwaliteitsinstituut?

Een meting die landelijk verplicht moet worden uitgevoerd, moet aangemeld worden bij het Kwaliteitsinstituut. Meer informatie over het aanmelden van een CQI meting en het aanmeldingsformulier is te vinden op onze website, bij CQ-index > meten met de CQ-index.

Moet bij een meting met de CQI Diabetes een meetverantwoording bijgehouden worden?

Ook het bijhouden van een meetverantwoording is alleen vereist als er sprake is van een landelijke verplichte meting. Meer informatie over de meetverantwoording en de toepassing ervan is te vinden op onze website, bij CQ-index > meten met de CQ-index.

Wanneer mag van de CQI richtlijnen afgeweken worden?

De richtlijnen zijn bedoeld om zoveel mogelijk tot standaardisatie te komen. Als in de praktijk blijkt dat het om welke reden dan ook niet mogelijk is om bepaalde onderdelen van de richtlijnen te volgen, of bij onduidelijkheden in de richtlijnen kan het Kwaliteitsinstituut om advies worden gevraagd. Dat kan door uw vragen te stellen via onze [website](#).

Bij een landelijke meting moeten afwijkingen van de richtlijnen gemeld worden bij de TTP. In overleg met de TTP kunnen de te nemen stappen worden bepaald.

	Werkinstructies voor de CQI Diabetes	versie: 5.4 d.d. : juli 2013
--	---	---------------------------------

3. Het uitvoeren van een meting met de CQI Diabetes

Hoe groot moet de steekproef zijn bij een meting met de CQI Diabetes?

Als er sprake is van een meting bij één enkel diabetesnetwerk, dan is het aantal voor betrouwbare analyses benodigde respondenten minimaal 100. Bij een verwachte respons van 60% moeten dan 170 patiënten van dat netwerk worden aangeschreven.

Als het doel van de meting is om de prestaties van verschillende diabetesnetwerken te vergelijken, dan zijn er meer respondenten per diabetesnetwerk nodig. Het NIVEL/AMC-onderzoek heeft laten zien, dat om verschillen tussen netwerken aan te kunnen tonen er minimaal 400 respondenten per netwerk nodig zijn. Bij een verwachte respons van 60% moeten in dat geval 670 patiënten per netwerk worden aangeschreven.

Hoeveel instellingen moeten deelnemen bij een vergelijkend onderzoek met de CQI Diabetes?

Als het doel van de meting is om de prestaties van verschillende diabetesnetwerken te vergelijken, dan is het wenselijk om 30 of meer netwerken mee te laten werken aan het onderzoek, met een minimum van 20 (zie Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 07.02).

Hoe trek ik een steekproef bij een meting met de CQI Diabetes?

Bij het trekken van een steekproef dienen de richtlijnen beschreven in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 02 gevolgd te worden. Instellingen die met de CQI Diabetes willen gaan werken, kunnen een steekproef trekken uit patiënten die behandeld worden voor diabetes. De exclusiecriteria voor de steekproef zijn als volgt. Patiënten worden uitgesloten als deze:

- vooraf hebben aangegeven niet mee te willen doen aan onderzoek;
- in de voorgaande 12 maanden al zijn aangeschreven voor een andere CQI meting;
- jonger zijn dan 16;
- niet in de afgelopen 12 maanden (reken vanaf de verzenddatum van de vragenlijst) diabeteszorg hebben ontvangen. Dit is o.a. te zien aan de diabetesmedicatie die is voorgeschreven of gedeclareerd. De ATC code voor diabetes type II medicatie is A10B;
- in de voorgaande 12 maanden al zijn aangeschreven voor een andere CQI meting.

Hoe gaat de dataverzameling met de CQI Diabetes in zijn werk?

De CQI Diabetes is bedoeld om te worden gebruikt als schriftelijke vragenlijst. Ook is het toegestaan om een mixed mode dataverzameling uit te voeren. Volg hierbij de instructies in Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 03.

Hoe gaat de data-invoer bij de CQI Diabetes in zijn werk?

Bij schriftelijke dataverzameling vindt de data-invoer bij voorkeur plaats door middel van scannen. Gegevens die online worden verzameld dienen direct opgeslagen te worden in een databestand. Zie het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 05 voor de richtlijnen voor het verwerken van de gegevens. In het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 05.01 staat beschreven welke stappen uitgevoerd moeten worden om de kwaliteit van de data-invoer te controleren en in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 05.03 staat beschreven hoe databestanden op te leveren.

Hoe gaat de opschoning van de gegevens bij de CQI Diabetes in zijn werk?

De stappen die uitgevoerd moeten worden voor het opschonen van het databestand staan beschreven in het Handboek Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 06, WIS 06.01 en BIJ 06.01. Hieronder worden de stappen genoemd waarbij enkele stappen voor de CQI Diabetes nader gespecificeerd zijn.

	Werkinstructies voor de CQI Diabetes	versie: 5.4 d.d. : juli 2013
--	---	---------------------------------

NB. Het kan zijn dat sommige opschoningstappen bij het online afnemen van de vragenlijst niet van toepassing zijn (bijv. het opschonen van screenervragen, omdat dit automatisch is ingebouwd). Voor de volledigheid worden hieronder wel alle opschoningstappen genoemd.

1 Controle

1.1 Check op kwaliteit van de data-invoer

1.2 Controle op dubbel ingevoerde respondenten/vragenlijsten

2 Mensen verwijderen die ten onrechte zijn aangeschreven

2.1 Verwijderen van lijsten retour wegens ‘overleden’

2.2 Verwijderen van lijsten ‘onbestelbaar retour’

2.3 Verwijderen van respondenten die niet tot de doelgroep behoren

De volgende respondenten behoren niet tot de doelgroep en dienen verwijderd te worden:

- Respondenten die bij vraag 1 ‘Nee’ óf respondenten die vraag 1 niet hebben ingevuld én bij de vragen 2, 7, 18, 33 en 34 ‘nee’/‘nooit’ antwoordden of geen van deze vragen hebben ingevuld, worden verwijderd.

3 Mensen verwijderen die wel behoren tot de doelgroep, maar die de vragenlijst onvoldoende of niet op de juiste manier hebben ingevuld

3.1 Verwijderen lege cases

3.2 Verwijderen van respondenten die de vragen niet zelf hebben beantwoord

Respondenten die de vragen niet zelf hebben beantwoord moeten verwijderd worden. Het gaat om respondenten waarbij de optie ‘heeft de vragen in mijn plaats beantwoordt’ op de vraag ‘Hoe heeft die persoon u geholpen’ (vr. 75 korte versie; vr. 82 lange versie) is aangevinkt. Ook respondenten die aangeven dat ze hulp bij het invullen van de vragenlijst hebben gehad (ja op vr. 74 korte versie of ja op vr. 81 lange versie) en die bij de vervolgvraag niet aangeven waaruit deze hulp bestond dienen verwijderd te worden.

3.3 Controle screenervragen en vervolgvragen

3.4 Verwijderen van respondenten die onvoldoende vragen hebben beantwoord

Respondenten die onvoldoende vragen hebben beantwoord moeten verwijderd worden.

CQI Diabetes (korte versie) Het gaat om respondenten die 22 of meer van de sleutelvragen niet hebben ingevuld. De CQI Diabetes bestaat uit de volgende 42 sleutelvragen: vraag 1 t/m 7, 18, 28 t/m 35, 38, 40, 45 t/m 50, 52 t/m 54, 55 t/m 60, 62, 65 t/m 71 en 73.

CQI Diabetes met vragen over complicaties (lange versie): Het gaat om respondenten die 25 of meer van de sleutelvragen niet hebben ingevuld. De CQI Diabetes lange versie bestaat uit de volgende 49 sleutelvragen: vraag 1 t/m 7, 18, 28 t/m 35, 38, 40, 45 t/m 50, 52 t/m 54, 55 t/m 60, 62, 65 t/m 70, 71 t/m 78 en 80.

	Werkinstructies voor de CQI Diabetes	versie: 5.4 d.d. : juli 2013
--	---	---------------------------------

3.5 Verwijderen van respondenten bij wie één of meer van de variabelen voor casemix adjustment missing is

Als diabetesnetwerken met elkaar vergeleken worden, dan moeten van de respondenten alle case-mix variabelen bekend zijn. In de CQI Diabetes (korte en lange versie) wordt gevraagd naar de volgende case-mix variabelen: leeftijd (vr. 66 korte versie; vr. 73 lange versie), opleiding (vr. 68 korte versie; vr. 75 lange versie), ervaren gezondheid (vr. 65 korte versie; vr. 72 lange versie). Respondenten die één of meer van de bijbehorende vragen niet ingevuld hebben dienen verwijderd te worden. Ook respondenten die bij de vraag naar opleiding 'anders, namelijk' hebben aangevinkt moeten verwijderd worden.

In het rapport over de ontwikkeling van de CQI Diabetes is tevens bekeken of de volgende variabelen voor case-mix adjustment in aanmerking komen: hoe lang geleden de diagnose diabetes gesteld is en hoeveel jaren het diabetesnetwerk bestaat. Er wordt geadviseerd om niet te corrigeren voor deze variabelen aangezien niet bekend is of eventuele verschillen komen door verschillen in antwoordtendenties van de respondenten of daadwerkelijke verschillen in de zorg reflecteren. Het is mogelijk wel interessant om op basis van deze variabelen resultaten weer te geven voor verschillende groepen (bijvoorbeeld voor diabetesnetwerken die kort of lang bestaan).

Hoe zien de analyses bij een meting met de CQI Diabetes eruit?

Het analyseren van gegevens verzameld met de CQI Diabetes bestaat uit een aantal stappen. De richtlijnen voor het uitvoeren van de responsanalyses staan beschreven in Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 06.03. Eisen en Werkwijzen CQI-metingen PRO 07 en WIS 07.01 beschrijven hoe vervolgens per vraag en per schaal/kwaliteitsdimensie CQI scores berekend kunnen worden. Bij het vergelijken van diabetesnetwerken moeten de richtlijnen beschreven in Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 07.02 gevolgd worden.

Hoe ziet de case-mix adjustment eruit bij de CQI Diabetes?

In de vergelijkende analyses dient bij de CQI Diabetes gecorrigeerd te worden voor leeftijd (vr. 66 korte versie; vr. 73 lange versie), opleiding (vr. 68 korte versie; vr. 75 lange versie) en ervaren gezondheid (vr. 65 korte versie; vr. 72 lange versie) van de respondenten. Hieronder staat aangegeven welke vragen van de CQI Diabetes gecorrigeerd dienen te worden. Let op: bij sommige vragen staan extra antwoordcategorieën zoals 'weet niet' en 'niet van toepassing'. Deze antwoordcategorieën moeten eerst omgecodeerd worden in missende waarden voordat de case-mix adjustment toegepast kan worden.

Bij zowel de korte als lange versie van de CQI diabetes moet bij de volgende vragen case-mix adjustment toegepast worden: 6, 8 t/m 17, 20 t/m 32, 36 en 39 t/m 45. NB. Vragen 6, 14, 26 en 40 t/m 42 dienen eerst omgecodeerd te worden. De overige vragen dienen niet gecorrigeerd te worden voor case-mix adjusters.

Hoe zien de rapportages over een meting met de CQI Diabetes eruit?

De vorm van de rapportage wordt in belangrijke mate bepaald door de achterliggende doelstelling bij de meting met de CQI Diabetes. In Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 08.01 & WIS 08.02 worden de richtlijnen en aanbevelingen voor drie soorten rapportages besproken: zorginkooprapportage voor verzekeraars, kwaliteitsrapportage voor zorgaanbieders en keuze-informatie voor (toekomstige) zorggebruikers. Eisen en Werkwijzen CQI-metingen WIS 08.03 geeft meer informatie over de verschillende typen metingen en de bijbehorende vorm van rapporteren.

Om bij een rapportage de anonimiteit van de respondenten te waarborgen moet per diabetesnetwerk van minimaal 10 respondenten een ingevulde CQI Diabetes beschikbaar en bruikbaar zijn.